

ارزیابی کیفی شاخص‌های کالبدی-فضایی سکونتگاه‌های شهری به روش

نحو فضا

(مطالعه موردی: خانه‌های ویلایی^۱ مسجدسلیمان)

ندا ارزانی بیرگانی^{**}، احمد رضا کابلی^{*}، کاووه رستم پور^{***}، سیده صدیقه میرگذار لنگرودی^{****}

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۳/۰۹/۰۹

تاریخ پذیرش نهایی: ۱۴۰۴/۰۳/۱۴

پنجه

نفت، نیروی محوری توسعه شهرهای صنعتی مدرن، بهویژه در خوزستان، تحولات عمیقی در معماری معاصر ایران ایجاد کرد. این کشف، علاوه بر تغییرات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی، ساختار فضایی-کالبدی شرکت‌شهرها را بازآفرینی کرد و الگوهای نوینی در معماری آن‌ها پدید آورد. پرسمن محروری این پژوهش، مسئله کاهش کیفیت کالبد و فضای زیستی در مناطق شهری است و هدف آن شناسایی مؤلفه‌های تأثیرگذار بر ساختار کالبدی-فضایی و ارزیابی کیفیت این بنگله‌ها در شرکت‌شهر مسجدسلیمان بر مبنای روش نحو فضاست. پژوهش حاضر با رویکردی آمیخته و تفسیری، داده‌های کمی را از طریق پرسشنامه‌های میدانی گردآوری و با استفاده از تکنیک چیدمان فضا به تحلیل کیفی پرداخته است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که بنگله‌های شرکت‌شهر مسجدسلیمان، طراحی شده توسط معماران حرفه‌ای بریتانیایی، با بهره‌گیری از نوآوری‌های معماری غربی، توانسته‌اند ضمن انطباق با اصول فرهنگی، اجتماعی و اقلیم بومی، معیارهای ایرانی همچون محرومیت و تفکیک فضاهای عمومی و خصوصی را در ساختار خود جای دهند.

وازگان کلیدی

کیفیت فضا، نحو فضا، شرکت‌شهر، مسجدسلیمان، صنعت نفت، ساختار کالبدی.

^{**}دانشجوی دکتری، گروه معماری، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران.

Email: Neda.arzani.birgani72@gmail.com

^{*}استادیار، گروه معماری، واحد ماهشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، ماهشهر، ایران (مسئول مکاتبات)

Email: Ah.kaboli@iau.ac.ir
ORCID: 0000-0002-5779-816X

^{***} استادیار، گروه معماری، دانشکده مهندسی عمران و معماری، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران

Email: k.rostampour@scu.ac.ir

^{****} استادیار، گروه معماری، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران

Email: ss.mirgozar@iau.ac.ir